

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP. — UDVARHELYVÁRMEGYE, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előzetési díjak: Egész évre 4 ft. Pél évre 2 ft. Nyolc évre 1 ft. Egy példány 8 kr. Papoknak és tanulóknak egy évre 3 ft. — Hirdetés és előzetési díjak a kiadványokhoz (Betege Pál könyvnyomdája) intézendők. A zsebfélik hitelezéni egyszer; vasárnap.

Felvétel szerkesztő: **Dr Vajda Emil.**
Függelék szerkesztő: **Pogány Kornél.**
Tájoszerkesztő: **Solymosi Endre.**
Kiadó- és lapkiadó: **Betege Árpád.**
Kiadó- és lapkiadó: **Betege Pál.**

A lap szombat éjszák ill. köznapokon a főosztályokhoz intézendők. Kézirat nem adandó vissza. — Hivatalos hirdetés 100 szög 2 kr. azonnali minden év 1 kr. magán hirdetés cm. két 5 kr. két hétre. Bélyeg díj külön 30 kr. Nyitárj soma 15 kr. — Hirdetés és nyitárj díja előre fizetendő.

Előzetési felhívás.

A Székely-Udvarhelyi ex. közigazgatási, közgazdasági, köznevelődési és szépirodalmi hetilap 1896. évi II. évfolyamának — április-juniusi — 2-ik negyedére új előzetési nyitunk előzetési díjak:

- Egész évre 4 ft
- Félévre 2 ft
- Negyedévre 1 ft
- Papoknak és tanulóknak 3 ft.
- Külföldre egész évre 6 ft

Azon t. előzetesítők, kik előzetesítéssel még hátrálékban vannak, kérjük annak szives kiengyelítésére, nehogy a lap s alküdelése fennakadást szenvedjen. Előzetésért a kiadványokhoz intézendők. A kiadványvétel.

A helyi kiállítás.

Udvarhelyvármegyében városkiállításnak tárgyaiból rendezett s majdnem egy héttig tartó nyilvános helyi kiállítás kezdődött. S most a nyugodt szemlélő s gondolkodó szerepét vehetik át s a fölmutatott eredményből érdekes következtetéseket vonhatnak le jövőre nézve.

Mindenekelőtt örömmel kell kijelentelnünk, hogy a kiállítás általában szépen sikerült. A terem legnagyobb részét a helyi k 6- és a gy a g y a r i a r k o l a növényekéink munkái foglalták el, melyek tiszta kivétel, izléses elkészítésre, gondos s szakértői vezetékre vall. Az 5 oszloprend (toscana), dóri-, jóni-, karinthis- és komposité) jánosfalvi homokkőből, a barokk ballustrade; a különféle építészeti részletek u. m. rozetták, főkárpányszerletek, fejek s síremlék tanulmány minták; a különféle geometriai testek, a tanulók meglepő ügyességét tanúsítják. Így egy csoportban igen tetszős volt az egész.

Hasonló elismeréssel kell szólunk az agyagipari s a k t á r g y a i r ó l. A 2 dr csempé kályha 2.50 cm. nagyságban keresztényfalvi tüzálló anyagból, barna és

zöld mázsal, ó-német stylben; az 1 1/2 méter magas, 80 cm. átmérőjű terracotta kerti váza; gyps terracotta mintázatok s különösen a nagy feltűnést keltett apróbb vdrák nyersen és mázval; az ügyes székyely-kancsok nemesített székyely motívumokkal festve; a székyely-tálak, kulacsok, virágcserepek, zörögkancsok, vizes korsók stb. egyenként izléses kivitelükért dicséretet érdemelnek.

Az intézet tanárainak s igazgatóinak munkálatai föltétlenül elismerést érdemelnek. Harmath Odón tanár 1/2 nagyságu szökőkút gyps tervezete; Scheffler Nándor igazgató 1/2 nagyságu síremlék gyps tervezete; Janicsék József művezető miniatúr alakú szökőkút tervezete; Kóbori Ferencz művezető egy (miniatúrban) takaréktűzhely tervezete; Scheffler és Harmath műrvány reliefjei (, Duet) s végül Scheffler Nándor igazgató érdekes magán-kiállítása 4—9 portrair mintázatok, életnagyságu hant relief és relief alakban; 6 drb különféle deneg dolgok gypsből és egy barock stylj szentelt víztartó művész kiivete tervezete a látogatókat föltöte meglepte.

A kisipar kiállításai közül föl kell említenünk: Barótkó Istvánt (lakatos), ki olasz-barokk vegyülekben kivésott vasból készített egy művészi kivitelű virágtartót. Csanos kivétel s gondos elkészítésre megrádemlő a teljes méltánylással Hódor Károly (bádógos), kocsilámpa s háztető ablak kerete, komoly s solid munka. Bálask Károly (bádógos), kávéöntő gépecske s egy gyintőtes tartó (alpakka-ból), ügyes kezeke vall. Szabó Gyula (könyvkötő), 7 drb könyv s különösen díszkötésű fejlett izlésre mutatnak. A Daniel-féle ökmánytör művészi kötésre, aranyozással, gyönyörű bőrkirakkal s a czimtalózsák az email csadállyal díszrevel valóban szép s egyuttal minta darabul szolgálhat. Fischer Ferencz (kefekötő), keféli solid s díszreves

munkák minden tekintetben; Szabó József (szűrszabó), székyely kabátja, nadrága, harisnyája elismerést s dicséretet érdemel; izléses, szép munka. Orbán Dénes, Nagy János, Bódorogai Sándor és Tamás Mózes cipészek munkái úgy kivitel, mint kiállítás tekintetében a legmagasabb igényeket is kielégítik. Ifj. Asztalos Lajos (lábbel készítő), székyely csizmai ügyes kivitelükért dicsérendők; Pál Márton (falekasz) 4 drb cserépdisztárgya a kiállítás legvonzóbb részletehez tartozott, általános dicséretet érdemel. A háziiparból dicséretes eredményt mutatott föl: Csog András M. Hernányi (fazekas), valóban szép cserépdisztárgyaival; Bereczky Imre (Kisműdő) 34 darab cserépdisztárgyával; Balázs Károly (székely földművelő), estergyőlött fonókerékével (rokka); Balázs Károlyné (Árvattalva), 5 drb kendőjével. Az a s o f o k u p a r i s k o l a munkálatai s a keresk. isk. dolgozati is szorgalomról tanúsították s a tonancok szép eredményt mutatnak föl kiállított érdekes tárgyaikkal.

Van tehát anyag, erő, van izlés, nemes törekvés, szorgalom, vannak jó vezetők, de hiányik a pénztöke, mely bönítélhat az iparosra. Különösen a kisipar azért van oly gyérén képviselve, mert az egyes iparágak piaci forgalma oly csekély, hogy az egyes iparosoknak napi kenyérük után kell látniuk s csak azután gondolhatnak ily dolgokra is. Az a néhány kiállító is, véres vérértékkel szerzett fölértékárán, a kenyérszékés rendes napimunkán kívül lennamadt időt használta föl a kiállítás tárgyának elkészítésére.

Ily nyomozott körülmények között nem csoda, ha kisiparosaink kedvüket vesztik s buzgalomuk lankad.

A kiállítás tárgyai a megyehárhoz szállítattak, honnan a kiállításra küldetnek. Hiszszük s reméljük, hogy a kiállított tárgyak csakemelnéjök a székyely iparjöhírvét.

TÁRCSA.

Leányomhoz.

I.

Édes leányom! Egészen helytelen kérdéseid. Egy leány, ki pár hónap múlva elhagyja a kápedés-és oklevéllel kezében, indul életpályára, helyesen cselekszik, ha nem bizik oly érdekes eddig szerzett tudományában, hanem igyekszik tapasztalatlanságát mások életpéldáistalainak megismerése által pótolni.

Héj, mert a sok tudás magában csak oszlik, mely majd jobbra, majd balra bilentli a fejed, ha sincs meg a biztos irányító erő, a tapintat, melyre ha nem szantelt vele, csak idők mulatán tebet szert mindenki.

És hogy épan édes anyád iskoláztatásd szeretné ismerni, mert mint irad, seunkit olyan könnyen nem tanultál, mint tőle, annál könnyebben teljesítened kívánóságod, mivel az ő iskoláztatásd egészen ismerem.

Mig ha az édes anyád gyermekorobal iskoláztatásd akarná úgy általánosban megismerkedni, abban nem lehetnék segítőtődre, mert akkor nem voltak rendezett iskolák, nem volt tan-

terv, nem voltak taneszközök, nem volt meg a tananyagok azon garnadája, melyben ma alig tudnak eligazodni stb. Akkor az iskola észjárja nem az volt a lányokra néve, mint ma. Vagyis, más szóval, akkor, az írás és olvasás tudásán kívül, a sokoldalú a nőkre néve az élet megrontóját tekintették s ehhez szabták a lányok elemi iskoláztatását is. Így minden leányka házi körülme nyelhez mérte, más, meg más módon és eszközökkel nevelődött és iskolázott.

Azonban egy példából is, mely életű, alkalmazhat fogalmat, még pedig biztosabban, mint igen szépen kidolgozott, de az életben végre nem hajtható általános tervből.

Ezen levemben édes anyának csupán elemi iskoláztatásd írom le. Majdha kívánod folytatni fogom teljebb iskoláztatásdával.

Ha azonban rádneve a levél olvasása tanulásra, írásra, arra kérék, hogy minden pontnál állj meg, resz egy pillantást vissza a te elemi iskoláztatásodra és hasonlított össze édes anyád iskoláztatásdával.

Ha ez megtesszed, akkor feltevesz engemet azon fdrávdagától, hogy én fejtegessem a belőle fölő tanulságokat.

Édes anyád szólói, a te nagyszüleid, falunk lakói, ott a háromszéki síkig; egyik oldalról falujában, mely nem volt utolsó az iskoláztatás terén. Ott a templom várkerítésének egyik olda-

lánál állott s ma is áll egy szőnyeg házikó, akkor zsuppal, ma zindelyfalú épület. Ebből volt a leányiskola, mert maga a ház inkább haragorogó lakás volt. Mert tudd meg, hogy akkor ott s még sok helyen, a népesebb falukban, leányok tanításra csak a haragorogót alkalmazták.

A hában volt két egyenlő szoba. Egyikben lakott a haragorogó, vagyis másik hivatala szerint a leánytani ó báci, Bod László bácsi, ki egy hatalmas termelt, tenyeser-talpas férfi volt.

Nagyszülőid sokszor beszélték el, hogy miként nyerte el Bod László kettős hivatalát. A pályázaton ő egyenlő tudni csak a két nagyharagorogó két kezével úgy meghazni, hogy azok takaruk szoktak. Szép férfi is volt, mint mondják, de később egész bravuorot csinált haragorogó művészetből és lábára köve a kisharagorogó kövét, azt is meg szólaltatva egymaga. Nem is volt párja a megyében. Így lett tenyeser-talpas, mert a kettős hivatal mellett is jövedelme oly csekély volt, hogy nem felt boldó másnak.

A másik szoba volt a leányiskola. Ide kellett volna 100—120 leánygyermek iskolába járni, de 40—50-nél több nem fér be. Ide járt be tanitani Bod L. bácsi, kinek hatalmas feje, édes tekintete, biztosították a tanítói tekintélyt. Még én is emlékszem nygtelekénylő fejére és kellemes, szelid hangjára!

(Folytatjuk.)

HIRDETÉSEK.

A felső-malom-utczában, egy taljason külön álló lakás, mely 3 szoba, konyha, kamra és pinczézet van ellátva f. v. Szt-György napról kiadó, esetleg örökösön eladó. Értekezhetni **Balint József** asztalosnál Székely-Udvarhelyen. 3 3.

Özv. Gyarmath Sándorné símfelvi belső házas telke **Szentgyörgynaptól** kiadó, esetleg az egész külső birtokkal.

Swift Steyr kerékpárok
a Steyr fegyvergyár társaságtól a legjobbak.

Raktár és képviselőség:
Haltrich Adolfnál,
MEDGYES.

Sz. 576 - 1896. évi.

Árverési hirdmény kivonata.

A székielőkereszturi kir. járásbíró-ág, mint telekélonyvi hatóság, közhírré teszi, hogy Sándor Szűcs Iona, martonos lakos, végrehajtónak Vajda János, kolozsvári lakos, végrehajtást szoruló által 105 forint tőkeárvételre és járuléka iránti végrehajtási ügyében, a székiudvarhelyi kir. törvényszék (a sz. kereszturi kir. járásbíró-ág) területén lévő martonosi 396. sz. újkjában 129. és 180/, hrsz. alatt foglalt ingatlanra az árverés 115 forint ezenem megállapított kiadási árban elrendelte; és hogy a tenné be megjelölt ingatlan az 1896 évi május hó 29-ik napján d. e. 9 órákor Martonos közegházánál megartandó nyilvános árverésen a megállapított kiadási áron a föl is eladatul fog.

Árverezni szándékozik tartó nak az ingatlanok becárának 10%, át készpénzen, vagy az 18-1. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett ár folyam oal számított és az 1881 évi november 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8 §-ában kijelölt övöléképes értékpírban a kiküldött kezdőle letenni, vagy az 1881. LX. t. cz. 170. § értelmében a bánatpénznek a bíróságról előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervény: átszolgáltatni.

A kir. járásbíró-ág telekélonyvi hatóság.
Székely-Keresztur, 1896. március 4-én.
Veress, kir. aljbíró.

Kisküüllő- és nyárádmenti kitűző

asztali borok

különböző évi termékek ára literenként: 20, 23, 25, 30 kor, helyben, vagy vasutra feladva. Legkisebb mennyiség 10 liter.
Hordók gyári áron
Kaphatók Székely-Kereszturon
Szézes italokkal kereskedő részvénytársaságnál.

Honisch L. István,

főnyképzésti és festészeti műterme ARAD, templom utca 4. sz. a Minorita-palotával szemben, MAKÓ, főter.

Van szerencsem a székiudvarhelyi n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy magyarországi Körtem alkalmával, Székely-Udvarhelyi szándékozon nehány héig felvételekett eszközölni.

Itt tartózkodásom ideje április elejére fog esni. És az első felvételek mög a milleniumi kiállításra is küldte lesznek.

Kérem a n. é. közönség b. megrendeléseit részemre fenntartani.
Tisztelettel vagyok:
Honisch L. István,
Székelyudvarhely.

Arlejlési hirdmény.

Farozád av. ref. egyházközsége folyó évi ápril 26 án d. e. 9 órákor a torony és egy keresztés újráfedését, viláshárítóval ellátva és a jósa stján ki fogja adatul Farozádban. A fedélzethez megkivántatik, hogy egy ozos deszkával, 18-sa horonyozott bűdögöl és aranyozott gömbbel legyen ellátva. A munka bivatlos felülvizsgálatnak lesz alávetve és jótállás is kivántatik a vállalkozótól. Kiküldési ár 850 ft. A vállalkozó köteles a kiküldési ár 10% át magával hozni és a kiküldést követő bűdögölrel az egyházközség pánstárába letenni. Zárt ajánlatok is elfogadtnak. Ajánlókész az egyház febl tanácsához intézendők.
Farozád, 1896. március 28 án.
Lőrincz József ref. pap.

MINDENNEMŰ CIPŐK
A legújossabb kiállításban és olcsó árak mellett - tisztán kez munkával előállítva - nők, urak és gyermekek részére állandó raktáron vannak az „**Első székielyi cipőraktárszövetkezet**”-nél (Székely-Udvarhely „Börzsarósvetesi” isületli háza). 8-25 Vidéki megrendelések mérték, vagy egy viselő cipő beküldése után pontosan teljesítve lesznek.

Mezei gazdák, gazdaszonyok és virágkedvelők figyelmébe

ajánlom a már megérkezett és általam csiraprobázott legjobb minőségű gazdasági konyhakerti és virágmagvakat, melyeknek tiszta jószágáról, csiraképességéről már azért is elvállalom a felelősséget, mivel azokat a legmegbízhatóbb helyről szereztem meg, meggyerni akarván jövőre is magannak az igen tisztelt veö közönség azon bízalmát, mely veö és kereskedő közt - különösen magvak beszerzésénél - feltétlen szükséges.

Üzletemben kapható luczerna- és löhermagvak a magyar kir. magvizsgáló állomás által meglettek vizsgálva és olomzáratt elátva, mi magában véve is igen nagy garantiát nyújt arra nevez, hogy azok arankamontesek, miért is igen tisztelt veövön nincsenk ama veszélynek kitéve, hogy a herefaják megölő veszedelmes ellenséget is elhínek a drágán megmivelt földbe.

Egyidejűleg beces figyelmébe ajánlom csukor-, kávé-, thea-, rum-, mindenemű kása- és fűszer-raktáromal minkutani vagyok

Székely-Udvarhely, 1896. márczius hó.

teljes tisztelettel

Bodrogi Áron.

ÁLLANDÓ NAGY RAKTÁR
a legjobb minőségűnek ismert
Singer varrógépekből.

70 frittól 100 frittig árusítják utazó úgnyökök a rossz minőségű varrógépeket.

Mi ajánljuk az „ADRIA” magyar varrógéppár kitűző családi varrógépeit, 30 forintért, szabó- és cipészgépeit 42 frittért, a világhírű durlach-i irtizner-gyár családi varrógépeit 40 frittért, szabó- és cipészgépét 50 frittért, készpénzfizetés mellett, csekély ártelemezzel részletf zetésre is. Feltétlen jótállás!

Nagy választék a legjobb minőségű aczel váltótekekéből és tartozékaiból.

Gyertyánffy Jónás fiai
vaskereskedése Székely Udvarhelyt.

F E R E N C Z - pálinka <-
(sósborszesz)
VÉRTES gyógysz.-féle,
használatban a leghatasosabb.
Egy üveg 1 és 2 korona.
Kapható Székely-Udvarhelyt.: Bodrogi Áron, ifj. Dezsy Antal, Farozád-ky Károly, Gal János, Gergely János, Mathe János kereskedésben;
Sz.-Kereszturky: Jaeger F. József gyógyszeriarában és Lengyel László kereskedésben; valamint közvetlenül
VÉRTES LAJOS (18-25)
- Sas-gyógytarában Lugoson -

